

UTGRAVNING AV KONGSGÅRD FRA MIDDELALDEREN

KONGSGÅRDPROSJEKTET AVALDSNES

Kongsgårdprosjektet er et arkeologisk forskningsprosjekt som tar utgangspunkt i det gamle kongsgårdområdet Avaldsnes ved Karmsundet. Prosjektet er underlagt Kulturhistorisk museum, UiO og ledes av professor Dagfinn Skre.

8. juni 2017 markerte vi at utgravningene av middelalder hallen kunne starte opp igjen. Ordfører Jarle Nilsen og Dagfinn Skre, leder for Kongsgårdprosjektet, tar en High Five. Foto Karmøynytt

Kongsgårdprosjektet skulle opprinnelig ta for seg historien om kongesetet Avaldsnes og oppkomsten av det norske kongedømmet fra ca. 200 e. Kr og fram til høymiddelalderen. Under utgravningene i 2012, fant arkeologene helt uventet rester av en kongsgård i stein fra middelalderen. Dette førte til at Kongsgårdprosjektet utvidet sin tematiske og kronologiske ramme til også å gjelde høymiddelalderens institusjonaliserte kongedømme.

Ruinen ble funnet et par uker før Kongsgårdprosjektet avsluttet sine undersøkelser. Dette var et sensasjonelt funn som krevde ny behandling hos Riksantikvaren. Murene ble derfor dekket med jord inntil en vitenskapelig utgravning kunne settes i gang.

I desember 2016 bevilget staten 5.4 mill. til undersøkelser av middelalderruinen. Dermed var prosjektet fullfinansiert og undersøkelsene av kongsgården kunne starte opp 6. juni 2017.

2017: ARKEOLOGISKE UTGRAVINGER AV KONGSGÅRD FRA MIDDELALDEREN

Kongsgårdruinen ligger på plataet like sør for Olavskirken, og utgravningene sommeren 2017 viser at det er hovedbygningen i middelalderens kongsgårdanlegg som nå er funnet.

Bygningen har hatt to etasjer i stein, samt en kjeller i den sørlige enden. Kjelleren ble brukt som lagerrom. I etasjen over var det kjøkken, verksteder og arbeidsrom. I øverste etasje lå den representative hallen og andre rom som kongen brukte når han var på Avaldsnes.

Bygningen ender i et høgt porttårn. Dette var hovedinngangen til kongsgården. Fra tårnet går en overbygd gang, kanskje i to etasjer, fram til kirkekoret.

Kongsgårdbygningen er reist en gang mellom 1250 - 1350, trolig av Håkon Håkonsson som bygget Olavskirken, eller Håkon V Magnusson som gjorde Olavskirken til en kollegiatkirke. Så langt ser det ut som Håkon Håkonsson bygget porttårnet samtidig med Olavskirken, mens Håkon V Magnusson fullførte resten av bygningen rundt 1300.

Inntil ruinen på Avaldsnes ble funnet, trodde man at kongsgårdene i Bergen, Tønsberg og Oslo var de eneste i middelalderens Norge.

Les mer om kongsgårdutgravningene og Kongsgårdprosjektet her.

[Avaldsnes i middelalderen](#)
[Forskning](#)